

נר מנחם הגזת לפרשת השבוע

לע"נ ר' מנחם ב"ר ישישכר ומרת רחל ב"ר מנשה שרעבי ז"ל

הרהורים לפרשת חיי ישרה תש"פ | הרב מנחם יעקבזון ראש הישיבה במושב

*אברהם אבינו אחספ שידוק לבנו יחידו. לא רק את בנו fe אלא יצנר תמידו שהוא צמדו הוא אלה
מראה, עם את פנות ידיו צנר אשכול ומארא שהוצדו לא מכבר כ'הצלי ברית אברם' - הוא פוסף
לצת אתה... הם לא נצאפיט והיחסיט ביניהם משיכית לפרוח - כנראה שידוק זה לא קואליציה
אבל עם קואליציה זה לא שידוק...*

בשבוע בו המהומה הפוליטית מגיעה לשיא, כשבעת קריאת השורות הדרמה הנוכחית סובבת סביב הדרת חרדים ו/ או ערבים משותפות שלטונית - וההשוואה ביניהם, מעניין להתבונן בהדרה שעושה אברהם אבינו לידידיו הטובים...

כאמור לעיל 'ענר' אשכול וממרא' מוגדרים בפרשת לך לך כבעלי בריתו (לעיל י"ד י"ד) והוא גם מתגורר ביניהם כאמור שם 'והוא שוכן באלוני ממרא האמורי אחי אשכול ואחי ענר והם בעלי ברית אברם' למדנו אפוא שהשלישיה הזו היא גם משפחה אחת, הם מקבלים את אברהם כשכן טוב וכבעל ברית, הם לא מדירים אותו כמישהו מחוץ לחמולה, לא רק זכויות תושב הוא מקבל אלא 'ברית אחוה'...

והנה כשמדובר בשידוך לבנו המיוחס - על אף שבכל מקרה אין בת יהודיה שתנשא לו - העם היהודי עוד לא נולד, והתואר 'העברי' הוא תוארו של אברהם בלבד, הוא 'לא מסתכל לכיוון שלהם'... האם זו לא הדרה פוגעת?

כמה מילים על דמוקרטיה ועל הדרה פוליטית

ובכן כאמור המסקנה היא ששידוך הוא לא קואליציה - וקודם נסביר מדוע גם אם סביר והגיוני לשלול קואליציה או תמיכה של המפלגות הערביות - זה לא הגיוני לשלול תמיכה ושותפות של מפלגות חרדיות גם אם הן אינן ציוניות לפי ההגדרה המקובלת.

אולי כמה מילים על דמוקרטיה, דוקא בימים אלו שהיא מגיעה לנקודת השפל שלה ומוכיחה את חדלונה ביכולת הניהול של המדינה. עם זאת בשלטון לא תורתני זו הברירה הטובה ביותר. אם יש עוד זכויות למיעוט זה רק בשום שעוד יש קצת דמוקרטיה במדינת הבג"צ והפרקליטות.

זכויות מיעוט בדמוקרטיה מתירות לציבור או ליחיד לא לאהוד את המדינה בה הוא מקבל זכויות אזרח, ואם הוא מצליח במסגרת החוק - הוא גם יכול לנצל את כוחו למען האינטרסים שלו גם אם הם נוגדים את האינטרס הכללי, זה יסודה של דמוקרטיה.

אולם כאשר המיעוט מנסה לפגוע במדינה באופן אקטיבי וגרוע מכך לתמוך ולסייע לאויביה - אז הוא לגמרי לא לגיטימי וגם אם הוא עושה זאת רק בתמיכה מילולית שעדיין מותרת על פי חוק במסגרת חופש הביטוי - הוא לא מהווה יותר שותף לגיטימי. (אגב, מרן הרב שך המנהיג החרדי המיתולוגי, לעולם לא

סלח לשמעון פרס על שהעלה את 'טבח סברה ושתילה' לכותרות – הוא ראה בכך סוג של 'מויסר' כפי שמכונה מי שיוצר רדיפת ישראל על ידי האומות, ותלה בכך את סיבת ה'לוזריות' שלו).

לכן מפלגות ערביות או יהודיות התומכות באויבינו – לא מתקבלות באופן סביר כברות שותפות, ועד לא מכבר גם לא חפצו בכך. המגמה הנוכחית שלהן באה להשיג הישגים שעלולים להיות הרי אסון כאשר בשיקולי השלטון יכלל החשש מפני פעולות ביטחוניות שעלולות לסכן את השותפות המחזיקה את המנהיגים בעמדתם ובכסאם.

זה לא קשור ללאום, ולא פוסל ערבים דוקא, גם כאשר 'משה הירשי' שהגדיר את עצמו (מטעם עצמו) כ'שר החוץ של נטורי קרתא' – שיתף פעולה עם אויבי ישראל – אזי מלבד שהוא מוקצה מחמת מיאוס גם בקהילה החרדית – הוא לא ראוי לשותפות בשלטון והוא אף לא מצפה לכך וגם לא לזכויות והטבות מטעם המדינה, הוא לא משתתף בשום פרום שיש לו זיקה למדינה וגם איננו רואה את עצמו כאזרח ובודאי לא שותף בשלטון בכל צורה שהיא.

לעומת זאת אזרחים שאינם משתתפים בבחירות ומתנגדים לחילוניות של המדינה ולהתערבות שלה בחינוך כמו חוגי סאטמר שעלו לכותרות בימים אלו – לא יתמכו באויבי המדינה בשום אופן. הם יעזרו לכל יהודי גם חילוני בעת מצוקתו – והאדמו"ר מסאטמר היה ידוע במעשי החסד שהוא גמל ליריביו ביניהם אישים ציוניים. (וגם הם לא מצפים לשותפות בקואליציה ומתנגדים לכך בכל תוקף גם מצידם).

ועכשיו על שידוך...

כאמור 'שידוך הוא לא קואליציה', שידוך הוא בסיס להקמת בית שכל עניינו הוא התאחדות מוחלטת, ולשם כך צריך בסיס מתאים. שידוך הוא אמצעי להקמת חיים של אהבה וחיבור של שני היחידים ל'אחד' (גימטריה 'אהבה'). לשם כך נדרשת הזדהות עם ערכים ושאיפות שיהוו את הבסיס לשותפות, נדרשת התאמה (או השלמה שבין ניגודים) שתיצור את הבסיס לאחדות והתאחדות, וגם פערי מנטליות עשויים לפעמים להפריע – אם כי לא תמיד...

בנוסף, לפעמים יש גם שיקולים של תורשתיות מנטאלית ויתכן שאברהם מביא זאת בחשבון במסגרת השיקולים, כפי שסוברים כמה מגדולי הפרשנים הראשונים. (ראה 'אורות והארות' עמ' 54 ולהלן).

לכן אפשר להיות חברים טובים ולא להשתדך זה עם זה, וחשוב לשמוע זאת לא רק כפרשנות אלא גם כתפיסת חיים העשויה לפגוש אותנו.

ובלי לבטא עמדה: ישנן עדות שלמדו לדלג על השוני ועל כך שלפני שני דורות הם בשום אופן לא השתדכו זו עם זו. בין יהודי מזרח אירופה ליהודי מערב אירופה היה פער מנטאלי ותרבותי עמוק – ולא היה עולה על הדעת שידוך בין מערב אירופאים לבין 'אוסט יודן' כפי שכוננו יהודי מזרח אירופה בגנאי. כיום לעומת זאת, גם בין חרדים שמרנים כמעט נמחקו ההבדלים, וגם לגבי שידוכים, מה שלא קרה אצל חלקם הגדול בשידוכים בין בני עדות אשכנז לבין עדות המזרח...

אולי, וזו השערה מעניינת – דוקא ההקפדה על עדתיות בין עדות המזרח לבין עצמן – בעיקר בשידוכים – היא זו שמנציחה בחלק מהציבור גם את ההפרדה בין המזרח והמערב? ואולי גם זו מחשבה – מי אמר שצריכים להשתדך אם מרגישים פערי מנטאליות? איך אמרנו? 'שידוך זה לא קואליציה...!' וגם בין בעלי ברית לא חייב להיות שידוך...

מת nhrh999@gmail.com

לתגובות: פקס 039601961 nhrh999@gmail.com

ישיבת מאור יצחק מושב חמד